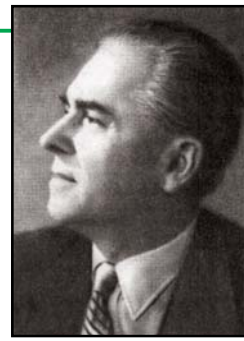

П

едагогічні ВІСТІ

Березень 2010 року

Зі сьвятом, дорогі березині!

Дорогі жінки!

Щиро вітаю Вас із прекрасним святом Весни, Любові, Добра — Міжнародним жіночим днем 8 Березня! Усе найдорожче, що є в житті — щастя, радість, надія, кохання — пов'язане з жінкою. Нехай цей день увійде до Вашої оселі з ніжним ароматом перших квітів, із чистим подихом весняного повітря, з першими теплими сонячними променями, які зігріють серця веселковими барвами щастя!

Бажаю Вам здоров'я, щедрої долі, життєвих успіхів, родинного добробуту і злагоди, здійснення найзаповітніших мрій!

Хай золоті промені весни принесуть Вам гарний настрій, чарівні усмішки, найкращі квіти, ніжні слова коханих, увагу та піклування близьких людей!

Ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Михайло МАРТИНЮК.

НАУКОВА ШКОЛА НАТАЛІЇ СЕМЕНІВНИ ПОБІРЧЕНКО "АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЗНАННЯ"

О.О. КРАВЧЕНКО,
канд. пед. наук

Наукова школа є однією з форм наукового співробітництва вчених, дослідників в певній галузі наукового знання. Відомий історик науки Б.Кедров характеризує наукову школу як структурну комірку сучасної науки, що існує всередині самої науки і дозволяє сконцентрувати зусилля великої кількості порівняно молодих вчених під безпосереднім керівництвом засновника певного наукового напрямку на вирішення визначеної, досить обмеженої сфери актуальних проблем у тій чи тій галузі науки.

Безумовно ознакою наукової школи є наявність талановитого керівника, який вмilo організує, об'єднує молодих науковців, вчених з метою дослідження актуальної тієї чи тієї проблеми, досягнення важливих наукових результатів.

Однією з вагомих наукових шкіл Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини є наукова школа "Актуальні проблеми історико-педагогічного знання". Керівник — Н.С.Побірченко, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи університету; член спеціалізованої вченої ради Інституту вищої освіти АПН України; член бюро Ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук; член експертної ради ВАК України; голова науково-експертної секції "Педагогіка, психологія, проблеми освіти та науки" МОН України.

Наталія Семенівна — автор більше 150 наукових праць та посібників у галузі історико-педагогічної науки. Серед них: "Педагогічна і просвітницька діяльність українських Громад у другій половині XIX - на початку XX століття", "Проблеми національного виховання в творчості Івана Нечуя-Левицького (семінарій)", "Питання національної освіти та виховання в діяльності українських Громад (др. пол. XIX - поч. XX ст.)", "Педагогічно-просвітницька діяльність Павла Платоновича Чубинського (1839-1884 рр.)". Н.С.Побірченко — один із укладачів хрестоматії "Маловідомі першоджерела української педагогіки (др. пол. XIX-

XX ст.)", навчального посібника "Українська педагогіка в персоналіях", довідниково-аналітичної праці "Енциклопедія освіти", монографії "Виховні проблеми підростаючого покоління в педагогічній спадщині І.С. Нечуя-Левицького".

За ініціативи Наталії Семенівни у 2003 році було створено науково-дослідну лабораторію "Педагогічне краєзнавство Черкащини", у 2006-му — науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства (підпорядкований Міністерству освіти і науки України та АПН України), у 2008-му — Науково-дослідний інститут історії освіти та педагогічної думки Наддніпрянщини.

Окремим напрямом діяльності наукової школи "Актуальні проблеми історико-педагогічного знання" є дослідження історії школи та освіти в Україні. У цьому контексті захищено кандидатські дисертації: О.Л.Кірдан "Виховні функції класного керівника в навчальних закладах України (середина XIX - початок XX століття)" (2002 р.) та Н.М.Коляда "Розвиток невідільних шкіл в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)" (2004 р.).

О.Л.Кірдан — кандидат педагогічних наук, доцент, автор понад 30 наукових праць у галузі педагогіки, вона — декан економічного факультету Інституту соціальної та економічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Н.М.Коляда — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та історії педагогіки, керівник держбюджетної теми "Розвиток дитячого руху в Центральній Україні (друга половина XIX-XX ст.)". Наталія Миколаївна — автор більше 50 праць. Серед них: підручник (у співавторстві) "Педагогічне краєзнавство", навчальні посібники для студентів вищих навчальних закладів "Розвиток невідільних шкіл в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)", "Соціальна молодіжна політика" та книги (у співавторстві) "Українці в історії". За успіхи у навчально-педагогічній роботі Н.М.Коляда нагороджена знаком "Відмінник освіти України". З травня 2008 р. є стипендіатом Кабінету Міністрів України для молодих учених на

2008-2010 роки. Із листопада 2009-го — докторант Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Важливою проблематикою, над якою працюють співробітники наукової школи, є педагогічна персоналія. Так, у 2005 р. І.В.Албул захищено дисертацію "Науково-просвітницька діяльність В.П.Науменка (1852-1919)", підготовлено і видано навчальний посібник "Історія педагогіки в персоналіях: Володимир Науменко".

Вагомим науковим результатом є дослідження просвітницької і педагогічної діяльності П.Куліша, яка довгий час була поза межами наукового обігу. Із цієї проблеми у вересні 2009 р. докторського дисертацію О.О.Кравченко. За науковою редакцією професора Н.С.Побірченко нею опубліковано низку наукових праць: "Михайло Максимович і Пантелеймон Куліш: до історії взаємин", "Науково-педагогічна спадщина Пантелеймона Куліша (вибрані педагогічні твори)" "Пантелеймон Куліш. Життя, віддане просвітництву", "Пантелеймон Куліш: письменник, етнограф, літературний критик (збірка першоджерел)".

Як результат багаторічної праці у 2010 р. повинен побачити світ тритомник за авторством проф. Н.С.Побірченко "Життя і творчість Пантелеймона Куліша в його листах і листах до нього" — фундаментальне наукове видання, укладене на основі архівних матеріалів, що сприятиме но-

вому прочитанню життя і творчості видатного громадського діяча, просвітника і педагога.

Зі спеціальності 13.00.01 (загальна педагогіка та історія педагогіки) під керівництвом проф. Н.С.Побірченко захищено також кандидатські дисертації Г.П.Іванчук ("Філософія для дітей у змісті початкової освіти США") та Л.П.Пархети ("Українська література як навчальний предмет у спадщині В.О.Сухомлинського").

Л.П.Пархета — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури та українознавства. Забезпечує викладання фахових дисциплін "Методика навчання української літератури" та "Методика навчання української літератури у вищій школі". Із цієї проблеми опубліковано низку наукових праць: "Роль учителя у вивченні української літератури", "Дитяча література", "Методичні концепції викладання української літератури".

Г.П.Іванчук — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики іноземних мов. Галиною Петрівною досліджено проблему впровадження курсу "Філософія для дітей", розроблено групою дослідників під керівництвом М.Ліпмана, у навчальний процес початкової ланки освіти США. У цьому напрямку нею опубліковано понад 20 наукових праць.

У 2006 В.В.Бойченко успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук

зі спеціальності 13.00.07 (теорія виховання). Тема дисертаційного дослідження: "Полікультурне виховання молодших школярів у навчально-виховному процесі школи". Валентина Василівна — доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості, автор понад 30 наукових праць у галузі педагогіки.

Значні здобутки наукова школа проф. Н.С.Побірченко має також у галузі професійної освіти. Зокрема, С.В.Совгірою захищено докторську дисертацію на тему "Теоретико-методичні основи формування екологічного світогляду майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах" (2009). Світлана Василівна — доцент кафедри географії та екології; співробітник держбюджетних тем "Вивчення біорізноманіття як аспект гуманізації екологічної освіти студентської та учнівської молоді" і "Трансформація ландшафтних екосистем Центральної частини басейну річки Південний Буг та участь молоді у їх відтворенні"; член науково-дослідної лабораторії "Екологія і освіта", автор понад 180 наукових праць у галузі педагогіки.

Під керівництвом проф. Н.С.Побірченко захистила кандидатську дисертацію зі спеціальності 13.00.04 (теорія та методика професійної освіти) Л.М.Андрощук ("Формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії"). Людмила Михайлівна — керівник народного аматорського ансамблю сучасного танцю "Візаві", який є переможцем всеукраїнсь-

ких та міжнародних конкурсів. Л.М.Андрощук отримала диплом II ступеня на конкурсі "Кращий молодий працівник культурно-освітнього закладу", звання "Жінка року міста Умань" у номінації "Жінка-творчість" (2007 р.), відзнаку виконкому Уманської міської ради "Кращий за професію".

Плідною також є робота з вивчення педагогічного краєзнавства — це окремий напрям історико-педагогічної науки, розробником якого в Україні є Н.С.Побірченко. У цьому контексті за її керівництва виконуються держбюджетні теми "Педагогічне краєзнавство Черкащини у підготовці майбутніх учителів", "Інтегративна технологія використання педагогічного краєзнавства у дисциплінах гуманітарного циклу як складова підготовки майбутнього вчителя", "Становлення і розвиток педагогічного краєзнавства в Україні"; проведено низку всеукраїнських науково-практичних конференцій; видано: навчальний посібник "Антологія педагогічного краєзнавства Черкаського краю", іменний покажчик "Репресовані освітяни Черкащини", підручник "Педагогічне краєзнавство", науково-довідкове видання "Школи Черкащини у вимірі часу", наукове видання "Школа і долі" та ін.

Це далеко не повний перелік визначних результатів діяльності наукової школи професора Н.С.Побірченко, які досягаються завдяки творчій науковій атмосфері, можливості найширшої ініціативи.

«ВІВАТ, ТАЛАНТ, ВІВАТ!»

Саме такими словами вітав університет колектив славного тріо «Гонта», учасники якого на початку року отримали особисто від Президента України почесне звання «Заслужений працівник культури України».

І.Д.ФИЦИК,
канд. філос. наук,
декан мистецько-педагогічного факультету

Творчий шлях «гонтівців» Василя Семенчука, Петра Волошина та Валентина Купчика розпочався з перших днів навчання на педагогічному факультеті. Опановуючи фах майбутнього вчителя музики, кожен із хлопців з головою поринув у творче життя. Завдяки керівнику народного хору «Кобзар» Анатолію Купчику та тодішньому завідувачу кафедри музики, а нині проректору університету Дмитру Балдину, які помітили творчий потенціал хлопців, у 1998 році виник гурт під історичною козацькою назвою «Гонта».

За роки діяльності він здобув авторитет і визнання в Україні та за її межами. Серед нагород та досягнень тріо: «Гран-прі» Міжнародного конкурсу пісенної творчості «Мелодія вічності», I-а премія Міжнародного конкурсу-фестивалю «Закарпатський едельвейс», перемога на Всеукраїнському фестивалі вертепів «Карпатія», численні призові місця на обласних, регіональних, Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах-фестивалів народної творчості. У 2003 році колектив присвоєно звання «народний самодіяльний аматорський колектив». У 2005 році тріо «Гонта» присуджено Черкаську обласну премію ім. Порфирія Демуцького серед аматорських колективів художньої творчості. Колектив брав участь у благодійній акції Червоного Хреста (Німеччина, 2002 рік), концертній програмі в рамках розбудови співробітництва між Україною та Естонією (2004 рік.), Днях України в рамках XI фестивалю науки і культури в Польщі (2008 рік). Навесні 2008 року колектив став учасником хітпараду «Наша пісня» на Першому національному каналі українського телебачення. Влітку 2009 року хлопці взяли участь у V-му Всеукраїнсь-

кому фестивалі-конкурсі козацької пісні «Встань, козацька славо! Засвіти знамена», де отримали гран-прі. Наприкінці 2009 року тріо брали участь у зйомках музично-розважальної програми «Фольк-тисіс на "Першому національному телеканалі"».

При такій шаленій зайнятості «гонтівців», незважаючи на те, що весь вільний час хлопці віддають творчій діяльності, вони спромагаються знаходити місце науковому пошуку. Етнографічні експедиції дозволяють не тільки зберігати неповторну автентичність української пісні, не тільки сприяють національному вихованню молоді, урізноманітнюють репертуар гурту, але й втілюються у рунтовні науки дослідження. На часі захист кандидатських дисертацій П.Волошина та В.Семенчука, тому щиро побажаємо їм успіху і на цій ниві.

Відзначаючи творчі здобутки гурту «Гонта», варто почути і їхні думки з приводу досягнутих життєвих вершин:

— Що для вас є українська пісня?

— *Українська пісня, насамперед дає нам можливість самореалізуватись та отримати неабиякий заряд позитиву, — запевняють співаки. А це народна пісня для нас — невинне спілкування з вічністю, бо в кожній з пісень бачимо глибинну історію людських долі, їх радощі і сум, роздуми та сподівання.*

— Які з ваших творів є найулюбленішими?

— *У нашому репертуарі лише маленька часточка українського народопісенного океану, тому всі твори, які ми виконуємо, є улюбленими.*

— Зазвичай, у хороших майстрів були хороші вчителі та наставники. Хто для вас були ті самі вчителі та наставники?

— *Щиро вдячні керівництву нашого рідного педагогі-*

чного університету в особі ректора Михайла Тадейович Мартинюка, нашим учителям (так, саме учителям, а не викладачам), тому, що це істинні знавці своєї справи, а також засновнику, батькові, як ми його називаємо, й сподвижнику нашого тріо — Анатолію Тимофійовичу Купчику, прекрасному музиканту, педагогу з великої літери — Дмитру Івановичу Балдину.

Особлива вдячність і уклін людям-меценатам Ганні Петрівні Волошиній та Наталії Петрівні Сивачук, яким не байдужа українська народна пісенна творчість, і ми, зокрема. Окрема подяка голові профкому університету Олександру Семеновичу Осадочу за постійну підтримку.

А ще про нас завжди пам'ятають проректор з наукової роботи Наталія Семенівна Побирченко, декан мистецько-педагогічного факультету Ігор Дмитрович Фіцик, декан історичного факультету Анатолій Олександрович Карасевич, викладач кафедри музикознавства та вокально-хорових дисциплін Леонід Петрович Ятло.

Що ж, тепло стає на душі, дивлячись на цих мужніх, міцних козаків, котрі наче з сивої давнини завітали у наше сьогодення й своєю ширшою любов'ю до народної пісні, до витоків українських, усім нам доносять своїм милозвучним співом споконвічну істину любові, віри та добра...

Щиро вітаємо наших співучих викладачів — Василя Семенчука та Петра Волошина, а також керівника колективу Валентина Купчика із вагомим творчим та життєвим здобутком! Бажаємо нових творчих злетів!

"І ПАХНУТЬ КВІТАМИ ЛІТА"

С.С.ПОПИЧЕНКО,
канд. пед. наук,
декан факультету
дошкільної освіти

Таку поетичну назву має ювілейна виставка декоративного розпису члена Національної спілки майстрів народного мистецтва Олени Поліщук.

Виставка стосується двох ювілеїв, які є знаковими в житті шановної авторки мистецьких творів. Яскраво-святкові, вони ніби всміхаються, зустрічаючи відвідувачів своїми квітково-пташиними вітаннями.

У своїй творчості майстрина намагастя відродити елементи традиційних настінних розписів Уманщини.

Безмежний світ мудрості народу, розуміння добра і краси передає у своїх замальовках Олена Василівна.

З дитинства чула Олена Поліщук рідну мову, мелодійну українську пісню, веселий український гумор, зростаючи серед квітучої природи села Ялівка Лисянського району, що на Черкащині.

Після закінчення Київського педагогічного інституту працювала в Уманському педучилищі. З 1992 р. — викладач дошкільного факультету УДПУ. Кандидат педагогічних наук, Олена Василівна творчо працює над методикою навчання та виховання студентської молоді.

Захоплення малюванням поступово переросло в творчість. Розписом займається з 1983 року.

Продовжуючи традиції відомих майстрів, що володіли технікою та таємницями декоративного письма, Марії Пнимаченко, Параски Хоми з Київщини, Тамари Гордової з Черкащини, сестер Ірини та Софії Гуменюк з Уманщини, Олена Поліщук творить неповторний світ власних образів, що випромінюють тепло і світло.

Її творчість притаманна фантазія, соковитість кольору. Гірлянди з квітів органічно доповнюють композиції, що надає їм святковості, вишуканості. 25-річний ювілей творчої діяльності відзначає майстрина декоративного розпису.

У 2007 р. — брала участь у Всеукраїнській культурно-мистецькій, суспільно-політичній акції «Рушник національної єдності» (вишивала рушник 22 і 29 жовтня 2007 року).

У 2008 р. — Виконавчим директором Акції Миколою Степаненком було доручено оформити котушку для Рушника національної єдності. Розробляючи композиції для оформлення котушки, майстрина на зовнішніх колах котушки зобразила потрійний «вазон»-тризуб — символ державотворення.

Постійна учасниця фестивалів народної творчості в Києві, Львові, Дніпропетровську, Черкасах, Олена Поліщук експонує свої роботи в музеях міст України. Понад 100 робіт знаходяться у фондах музеїв Києва, Канева, Черкас,

Умані. Понад 200 робіт — в приватних колекціях (Україна, Росія, США, Франція, Німеччина, Польща).

Неодноразово виставки О.В.Поліщук відвідували відомі особистості: Олександр Черевко, Катерина Ющенко, Оксана Білозір, Михайло Слабошпицький, Нарціс Кочережко, Ніна Матвієнко, Петро Гончар та ін., які висловлювали захоплення творчістю майстрині.

У грудні 2009 р. у с. Криві Коліна Тальнівського р-ну із робочою поїздкою перебувала делегація на чолі із Президентом України Віктором Ющенком. В.А. Ющенко переглянув експозицію народних майстрів Тальнівського та Уманського районів. Він був глибоко вражений різноманітністю творчої діяльності талановитих майстрів регіону. Особливу увагу приділив декоративним розписам О.Поліщук, яким дав надзвичайно високу оцінку.

22 січня в Національному академічному театрі опери та балету України ім. Т.Г.Шевченка відбулася культурно-мистецька акція з нагоди відзначення 91-ї річниці Дня Соборності України. З вітальним словом виступив Президент України Віктор Ющенко, який також вручив нагороди багатьом українцям. Серед запрошених була викладач, народна художниця Олена Василівна Поліщук, якій було присвоєно почесне звання «Заслужений майстер народної творчості України».

Творити людям добро — її мистецьке кредо.

Вся її творчість пронизана любов'ю до рідної землі, до свого народу.

Здоров'я Вам, вельмишановна Олена Василівна, успіхів, щастя, творчої наснаги!

Учитель XXI століття

Т.Д. ПЕРЕПЕЛЮК,
канд. психол.
наук, доцент

Проблема професійної самосвідомості виявляється у площині реалізації життєвої й професійної ідеології людини, становлення професіоналізму випускників психологічних спеціальностей педагогічних ВНЗ.

Якщо звернутись до історичного виміру самосвідомості, то передусім слід розпочати з уявлення античних римлян про вільну особистість, яка стає такою внаслідок наявності низки принципів. А саме, *libertas* — самостійність особистості та її право відстоювати власні інтереси у межах закону; *justitia* — сукупність правових установлень, які обмежують гідність людини у відповідності із суспільним положенням; *fides* — вірність обов'язкам, що складає моральну гарантію виконання законів; *pietas* — побожний обов'язок перед богами, вітчизною, співвітчизниками, який потребує назавжди віддати перевагу їхнім інтересам, а не власним; енергія і вільність у виконанні цього обов'язку, який називається загальним ім'ям *virtus* — «громадянська доблесть».

Відкриття людині себе відбувається за умов власних творчих, через працю, створення чогось самобут-

нього, таким чином, автентичність споріднюється із свободою: людина вільна у виборі свого проекту життя. Але все-таки відчуття власного «Я» відбувається у взаємодії з іншими.

У цілому ідентичність ми розглядаємо як переживання унікальності власного буття і неповторності особистісних властивостей, уявлення про те хто «Я» є і що є «Моїм», при наявності власної відповідності до соціальної реальності у формі конкретних життєвих ситуацій.

Професійна самосвідомість характеризує певний рівень самовизначення особистості. Професійна ідентифікація особистості пов'язується з усвідомленням своїх життєвих цілей, планів, що виразнюються із самореалізацією в професійній сфері, із професійними намірами особистості, її якостей, можливостей, здібностей; вимогами, що висуваються до діяльності, а також цінностями й нормами, що існують у професійній групі.

Соціо професійна ідентичність спеціаліста — май-

бутнього психолога — ми розглядаємо у таких аспектах: виявляється поєднання суспільства й індивіда, як домінуючих об'єктів психологічного дослідження й впливу; виокремлення професійної компетентності, методичної обізнаності, особистісних здібностей, й, попри все, духовне покликання, що виступають важливими чинниками психологічного втручання у життя. А це, зрештою, означає соціо професійну ідентичність спеціаліста, або відношення до контексту й засобу такого втручання.

Проблеми професійної культури студентів-психологів, які мають враховувати новітні досягнення науки й техніки, культурологічні парадигми, механізми й засоби її становлення у межах соціокультурних інститутів, у зв'язку з цим і завдання, що повинні вирішуватися системою вищої освіти, постають з усією актуальністю перед науковцями й дослідниками. Саме тому й постає необхідність розкриття соціокультурних, психологічних факторів становлення, формування професійної само-

свідомості, спеціальних знань, умінь, навичок.

Таким чином, підсумовуючи сказане слід зазначити, що сутність і динаміка професійної самосвідомості реконструюється у просторі самовизначення, самоорганізації й персоналізації, психологічна природа самосвідомості експлікується у перспективі «Професія» (діяльність), «Особистість» (образ «Я»), «Інші» (професійна спільнота). Ця сукупність і створює професійну самосвідомість.

За структурними компонентами у професійній самосвідомості чітко викарбовуються смисли здійснюваної діяльності, індивідуальні цінності людини, професійні образи, просторово-часові характеристики діяльності.

На наш погляд, проблема професійної підготовки майбутніх спеціалістів може розглядатися у чотирьох взаємопов'язаних аспектах становлення професіонала:

1) створення теоретичної моделі спеціаліста, що включає і розробку стандартів вимог до особистості й діяльності фахівця;

2) первинний відбір професійно придатних кандидатів;

3) розробку змісту навчання й розвитку спеціалістів;

4) вирішення проблеми професійної самосвідомості, професійної ідентифікації, власного професійного самовизначення спеціаліста.

Визначення професійної придатності особистості здійснюється за такими критеріями: фізичний стан, психічне здоров'я, інтелект, системні механізми особистісної регуляції та емоційної витривалості, особливості мотиваційної сфери.

Модель особистості практикуючого психолога включає такі складники:

- мотиваційно-цільова підструктура особистості;
- когнітивна підструктура;
- операційно-технологічна підструктура;
- комунікативно-рольова підструктура;
- регулятивна підструктура.

Ефективність психоконсультації, психотерапії та психокорекції значною мірою

визначається вмінням спілкуватися з клієнтом, що передбачає ширший інтерес до людей, їхнього способу життя, емоцій, думок, вміння добирати правильні слова й тон, які забезпечують встановлення необхідного контакту, вміння слухати, терпіння.

Також талант спілкування є найнеобхіднішою здатністю для професійної реалізації психолога-практика. У його структурі виділяють складники:

1) уміння повно і правильно сприймати людину (спостережливості);

2) уміння розуміти внутрішні властивості і особливості людини (інтуїція);

3) уміння співпереживати (емпатія);

4) уміння аналізувати власну поведінку (рефлексія);

5) вміння керувати собою і процесом спілкування.

Отже, проблема становлення професійної самосвідомості майбутніх практичних психологів має важливе значення для професійної самореалізації в умовах багатогранної проблематичності формування особистості у суспільстві.

СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ

До 194-ї річниці з дня народження Кобзаря

Н.П. СИВАЧУК,
канд. пед. наук,
професор,
завідувач кафедри
української літератури
та українознавства

СИМВОЛІЧНІСТЬ ОБРАЗІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Здається, про творчість Шевченка сказано все. Однак кожного разу, коли перечитуєш його твори, відкриваєш щось нове, знаходиш те відоме-невідоме, що породжує душевний неспокій, примушує замислитися, вирушити у творчий пошук.

Одне з найцікавіших питань шевченкознавства — це суть міфологем у спадщині поета, які найбільше сконцентровані в "Кобзарі" і становлять глибинний, фундаментальний пласт його поезії.

Г. Грабович, зокрема, писав, що в "Шевченковому міфі Україна зовсім не місце, територія чи країна, вона — стан буття, чи, якщо точніше, екзистенціальна категорія в теперішньому часі, а в майбутньому, після свого остаточного перетворення — форма ідеального існування".

О. Забужко в праці "Шевченків міф України" шукає відповідь на питання: у чому причина дотеперішньої загадкової абсолютності постаті Шевченка в духовній культурі? На який образ запрограмував він Україну своїм міфом? Які метафізичні смисли земної історії зашифровані в Шевченковому тексті?

М. Коцюбинська в "Етюдах про поетику Шевченка" акцентує увагу на міфологічній природі мислення поета, специфіці конструювання міфу через нарощування словесних і смислових структур.

Т. Шевченко народився на землі, що в давнину була ядром придніпровської Аратти, спадкоємицею якої стала, згідно з гіпотезою деяких учених, слов'янська Аратта зі своєю столицею Артою. Можливо, звідси по Русі розійшлися волхви. Звідси в XIII-XIV ст. вийшли черкаси-козаки й утаємничені характерники, які замінили волхвів і понесли українцям дохристиянські вірування. Тут зі сплавом народних уявлень історичних фактів, переказів постав образ козака Мамає, героїчного першопредка, портрети-лубки якого прикрашали селянські хати на Черкащині до 50-х років XX століття.

Т. Шевченко творив у тому життєвому просторі, на тих же стильово-композиційних і світоглядних засадах, топтав "малими босими ногами" той найбагатший у світі чорнозем, де кілька тисячоліть тому творилася велична культура оріїв-трипільців. А Шевченко-пасіонарій володів органічною здібністю абсорбувати енергію зовнішнього середовища й викликати її у вигляді роботи, творчості.

Черкащина — це унікальна територія. Лише в межах історичної Уманщини розташовані Майданецьке, Тальянківське, Володимирівське, Сушківське, Томашівське трипільські городища. А скільки могил бережуть пам'ять тисячоліть, ховають скарби, на появу яких ще чекає світ. Саме про могили, їхню суть у контексті поезій Т. Шевченка й поведене мову.

Як свідчать археологи, могила-курган як поховальна споруда в наших предків символізувала вічне життя, в якому забезпечувалися умови для відродження. Для наших далеких пращурів курган — це міфічний первісний пагорб, символічний початок організованого Всесвіту, а сама форма

Тарас ШЕВЧЕНКО.
Автопортрет, виконаний втраченою акварельною портрету 1845 року

пов'язана з культом сонця. Ритуал поховання під курганом передбачав для небіжчика досягнення вічного блаженства, відродження в новому світі.

Царські могили іноді досягали заввишки 20 метрів і більше. Такі поховання були символом соціального престижу не лише для одноплемінників, але й чужинців. У царських похованнях набула поширення ідея героїзації померлих. Отже, в могилах хоронили "сильних світу цього". Можливо, й сама назва "могила" вмотивується ним фактом. Могила — яма, насип для поховання. Могила, гоміла, купа, пов'язана первісно з "могги", отже, стягнене в купу. Вчені мовознавці вважають, що це слово створено за допомогою суфікса -л- від зниклого слова "могы". Відповідно до цього пояснення, могила — це місце перебування знаті, могутніх людей, героїв, царів. Інші дослідники вважають, що це слово походить від перського "магіа" — те, що може рости, підніматися, "холм". Слово "курган" запозичено з половецької мови й означає "фортеця, твердиня, насипний вал", де "киг" — "споруджувати, укріпити, зміцнити", а "хан" — "дім".

Шевченко володів колосальними знаннями народної і світової культури, всесвітньої історії та історії України, фольклору, етнографії, до того ж мав образно-інтуїтивний дар, який допоміг йому осягти велич українських святинь Подніпров'я — курганів-могил. Учень у польових дослідженнях доточила до того всього унікальний практичний досвід. Поет з висот небесної України побачив у всій величчю України земну.

У поезіях Т. Шевченка періоду 1837-1847 рр. слово "могила" згадується декілька десятків разів. Поет убачає в "могили" не прірву екзистенціального абсурду. Вона позначена могутю, всіма можливостями буття, тому говорить із вітром, плаче, слухає пісню кобзаря: "Мовчати гори, грає море, // Могили сумують"; "Там з вітром могила в степу розмовляла"; "На тім степу скрізь могили // Стоять та сумують; // Питаються у буйного: // "Де наші панують?"; "Високі ті моги-

ли // Чорніють, як гори, // Та про волю нишком в полі // З вітрами говорять. // Свідок слави дідівчини // З вітром розмовляє"; "Там могили з буйним вітром // В степу розмовляють".

На вершині могили в давнину ставили язичницькі капища. Це правічне святе місце, тому саме сюди приходять грати сліпий кобзар:

На могилі кобзар

*Та на кобзі грає, сидить
Кругом його степ,
як море*

*Широке синіє:
За могилою могила,
А там — тільки мріє.
Сивий ус, стару чуприну
Вітер розвіває;
То приляже та послуха,
Як кобзар співає,
Як серце сміється, сліпі
очі плачуть...*

Незначні портретні деталі "сивий ус", "стара чуприна" надають образу кобзаря билинної величчя, міфічно-божественної висоти. Це не простий кобзар, а онук Боянів, нащадок великих волхвів, генетичні корені цього образу сягають глибин праїндоевропейської арійської культури, часів створення гімнів Рігведи, коли "сила вождя і його війська прямо залежала від кількості священних гімнів, складених і прочитаних поетом-жерцем цього вождя. Крім того, вважалося, що боги відкривають істину поетам, поетам-брахманам (ріші). Стародавні арії вірили, що ріші самі не створюють поетичних картин, а лише переливають у слова істину, яку відкривають їм боги в момент божественного натхнення. Поет-брахман впадає у натхненний стан з волі богів". Мабуть, саме "волею богів", їхнім імпульсивним впливом можна вмотивувати не рівноскладовість рядків у кобзарських думках-гімнах.

Українські кобзарі й лірники, спадкоємці волхвів, були сліпими від природи чи осліпленими. Відсутність фізичного зору посилювала духовний зір, чуттєвість серця. Той, хто втратив зір, нагадує того, кого вижили зі світу, оскільки він не бачить ані світу, ані жодної речі, а таке життя ріднить зі смертю. Сліпота є знаком смерті. Сліпий кобзар на могилі в сліпому екстазі

відвідує предків, країну мертвих і набирається духовної снаги, приносить звіти слухачам-сучасникам важливу інформацію. Тому в поезії "Перебендя" Т. Шевченко передає божественний акт творчості, діалог Кобзаря зі світом Нави, із самим Богом:

*"Старий заховався
В степу на могилі,
щоб ніхто не бачив,
Щоб вітер по полю
слова розмавав,
Щоб люди не чули,
бо то Боже слово,
То серце поволи з Богом
розмовля,
То серце щебече
Господню Славу,
А думка край світа
на хмарі 'уля".*

Енергетика святого місця, пульсація світу Ями, своєрідною "банку людських душ" — могили наділяє кобзаря-поета мольфарівською силою, і він:

*"Орлом сизокрилим
літає, ширяє,
Аж небо блакитне
широкими б'є;
Спочине на сонці,
його запитає,
Де воно ночує,
як воно встає.
Послухає море,
що воно говорить,
Спита чорну гору;
чою та німа?
І знову на небо,
бо на землі горе,
Бо на їй, широкій,
куточка нема
Тому, хто все знає,
тому, хто все
чує".*

Т. Шевченко писав, що історія його життя становить частину історії його Батьківщини. Навіть поховати себе поет заповідав так, щоб і по смерті служити своїй Україні, її народу. Він не мав права лягти зерниною в рідну землю, щоб довічно спочивати, а просив поховати себе "на могилі серед степу широкого на Вкраїні милій, щоб лани широкополі і Дніпро і кручі було видно, було чути, як реве ревучий".

Власне, Т. Шевченко не вмирав, а через смерть — відродження "на могилі" прилучався до когорти душ славітих прадідів величчя Він свідомо прирікає себе на неприкаяність після смерті, лягає не в могилу, а на могилу, стає тим, "кого земля не приймає, що у народному світогляді є найстрашнішим". Полинути у вічний спочинок до Бога поет міг собі дозволити лише тоді, коли "понесе з України у синє море кров ворожу". Ту кров, яка є не праведною і тече в жилах "правнуків поганих", і діагностує собою виразки суспільства. Тарас Шевченко в "Заповіті" постає пасіонарієм, який заради ідеї здатен жертвувати життям і навіть помінати вічний спочинок на довічний неспокій.

Могила як міфологема є наскрізним образом у творчості Т. Шевченка періоду 1837-1847 років. Вона постає символом моготи, останнім прихистком пращурів-могутників, скарбницею перемоги, можливостей, вона є джерелом нашої слави, історії.

Міфологема "могила" у творчості Т. Шевченка є складником його авторського міфу й нині є не менш актуальною, ніж дала свого часу. Розкриття суті цієї міфологеми допомагає нам, сучасникам, краще розуміти Шевченка. Від того, якою мірою буде пізнана нами поезія Шевченка, її глибинний пласт, залекжить рівень нашої духовної свободи, бачення України у світовій історії, усвідомлення себе, свого місця в сучасній цивілізації.

Свято

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Мова — духовний скарб нації. Це не просто засіб людського спілкування, це те, що живе в наших серцях. Змалечку виховуючи в собі справжню людину, кожен із нас повинен в першу чергу створити в своїй душі світлицю, у якій зберігається найцінніший скарб — МОВА.

Люди говорять різними мовами. Їх нараховується приблизно 6 тисяч. На жаль, філологи попереджають, в XXI столітті щонайменше 40% цих мов вимруть. А це страшна втрата для людства, бо кожна мова — це геніальний прояв людського духу, унікальне бачення нашого світу. Справа в тому, що 95% тих шести тисяч мов охоплюють дуже малу частину населення світу. За даними ЮНЕСКО, ними розмовляють всього 4% людства.

Дейвід Кристал, один із світових експертів з питань мов, автор книги "Мовна смерть" вважає, що мовна різноманітність — це унікальна річ, і втрата кожної мови збіднює наш світ.

Мовна різноманітність — це еквівалент людської різноманітності. Людство зазнало такого успіху на цій планеті, завдяки тому, що воно спроможне пристосуватися до найрізноманітніших обставин. Мова — це інтелектуальний еквівалент наших біологічних можливостей. Дуже важливо, щоб наш

розум весь час працював, і один шлях, яким можна це здійснити є через мову — це подивитися, як кожна мова по різному охоплює бачення світу. Щоразу, коли втрачаємо якусь мову, ми втрачаємо унікальне бачення світу.

21 лютого відзначається міжнародний День рідної мови. Це відносно молоде свято — до календарів усього світу воно ввійшло тільки у 1999 році. І в Україні воно також лише почало писати свою історію, хоча сама проблема української мови на українських землях нараховує кілька століть. Де і коли народилася традиція Міжнародного дня рідної мови?

Історія свята, на жаль, має дуже трагічний початок. Себто, святкуємо ми цей день з присмаком гіркоти. 21 лютого 1952 року у Бангладеші влада жорстоко придушила демонстрацію протесту проти урядової заборони на використання в країні бенгальської мови. Відтоді цей день у Бангладеші став днем полегши за рідну мову. Минуло багато років. Аж у жовтні 1999 року на Тридцятій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО було запроваджено Міжнародний день рідної мови, а починаючи з 21 лютого 2000 року, цей день відзначають і в нас.

За матеріалами
Інтернет-видань

Книжкова полиця

Ю.Л. Мосенкіс, П.М. Грабовий, О.С. Фурса. Феномен українського молодіжного сленгу (сутність, розвиток, контакти). — К.: Умань: ПП Жовтій, 2009.

Дослідження субстандартних елементів мови зумовлено їх питомою вагою в комунікативному просторі сучасного лінгвосоціуму. Нині в Україні діє декілька осередків вивчення та збирання сленгу. Такі студії відкривають широку перспективу для подальшого дослідження українського субстандарту. Сьогодні в Україні наявні лише декілька праць, присвячених функціонуванню українського сленгу, серед них монографія проф. Л.О.Ставицької "Арго, жаргон, сленг: соціальна диференціація української мови".

Результати новітніх сленгознавчих досліджень містить праця Ю.Л.Мосенкіса, П.М.Грабового та О.С.Фурси. У книзі розглянуто існування та поширення українського молодіжного сленгу в різних регіонах України й різноманітних соціальних групах. Праця є узагальненням попередніх публікацій авторів, які вже стали предметом наукового обговорення.

У рецензованій праці розглянуто теоретичні питання функціонування сленгу як мовного та лінгвокультурного явища, проаналізовано функціонування запозичень з англійської мови у його складі. Серед переваг обговорюваного видання слід назвати чи не найповнішу в українському сленгознавстві бібліографію, широке залучення та детальну паспортизацію студентських польових досліджень. Однак в праці наявні деякі недоліки, які, безумовно, варто виправити в другому виданні.

Підсумовуючи зазначимо, що книга є актуальною і потрібною, оскільки містить найновіші результати сленгознавчих студій та може бути використана як у лексикографічній практиці, так і при написанні дисертацій та наукових праць (не лише з української мови, але й загального, зіставного мовознавства), в студентських наукових роботах.

Молодіжний соціолект міста Умані: словник / Укл.: П. М. Грабовий. За ред. Ю.Л. Мосенкіса. — К.: Умань: ПП Жовтій, 2009.

Хоча в українському мовознавстві здійснюються спроби дослідження субстандартних елементів мови, лексикографічних праць, які б описували різні соціолекти, обмаль. Власне, молодіжний соціолект відображено в словнику, упорядкованому С.В.Пиркало ("Перший словник українського молодіжного сленгу") та разом з іншими субстандартними одиницями української мови Л.О.Ставицькою ("Український жаргон") та Т.М.Кондратюк ("Словник сучасного українського сленгу"). Тому дальша лексикографічна фіксація субстандартних елементів мови має неабияку перспективу.

Рецензована праця справді є першим словником молодіжного соціолекту м. Умані. За свідченням упорядника до нього увійшли сленгові лексичні одиниці та вирази (понад 1700 одиниць), зібрані протягом 2004-2009 рр. за допомогою записів усного спонтанного мовлення та анкетування представників різних соціальних груп молоді м. Умані віком від 14 до 27 років, зокрема студентів ВНЗ міста, учнів шкіл.

Загалом словник містить як загальномолодіжні сленгові слова та вирази, так і одиниці, притаманні тим чи тим субкультурам, а також регіональні сленгізми. Деякі лексеми, наведені упорядником, функціонують у мовленні й старших груп населення, проте вони, очевидно, мають вагомезначення для представників молоді міста. Серед незначних недоліків праці можемо назвати відсутність наголосів та деякі друкарські огріхи, які, безумовно, не применшують її цінність.

Думаємо, що словник буде корисним для лінгвістів, зокрема дослідників соціолектів української мови.

**Н.А.Цимбал, канд. філол. наук, доцент,
директор Інституту філології та суспільствознавства**

Творчість учасників університетського літературного об'єднання імені Миколи Бажана

ЗУСТРІЧ ВІД «КОРОНАЦІЇ»

М.С. Павленко, канд. пед. наук, доцент, член Спілки письменників України, керівник літоб'єднання.

«Це правда, що приїде сам Курков?» — такі запитання неодноразово звучали в стінах Уманського педуніверситету після того, як з'явилися оголошення про те, до Умані прибудуть всевітньовідомий український письменник Андрій Курков, а також письменниці-дипломанти конкурсу «Коронація слова» Людмила (Міла) Іванцова та Маріанна Маліна.

Якщо твори й імена двох загаданих письменниць-жінок для уманців були ще невідомими, то Андрій Курков (прізвище й ім'я, хоч і книги його в уманських бібліотеках мають великий успіх і видаються під платний абонемент) — у всіх «на слуху». Він — письменник, журналіст, перекладач. Автор 13 романів та 5 книжок для дітей. За його сценаріями поставлено понад 20 художніх і документальних фільмів тощо.

Але оголошення «не збрехали»: зустріч з письменниками А.Курковим, М.Маліною та М.Іванцовою таки відбулася. У «новому» корпусі, завдяки деканату факультету української філології (декан Т.В. Лопушан) і кафедрі української літератури та українознавства (завідувач Н.П. Сивачук) та університетському літоб'єднанню імені Миколи Бажана. Здається, зустріч стала подією і для головних героїв дійства. Принаймні, Міла Іванцова відгукнулася про неї так: «Отже, мрії збуваються — до Умані я потрапила. І компанія була приємною. Атмосфера гуманітарного ВНЗ — хвилююча та ностальгічна для мене, колишньої студентки та теж вже колишнього викладача-філолога. Нас радо зустрічають та прово-

дять невеличку екскурсію. Старослов'янський алфавіт на стіні коридору, кабінет фольклорного напрямку з автентичними предметами побуту, кабінет-театр, дбайливо оформлений руками студентів мистецько-педагогічного факультету — все з душею. Сама зустріч відбувається у великій аудиторії, де столи розташовано амфітеатром — студентів разом з викладачами не менше ста, але всім видно і чути. Представники кафедри української літератури знайомлять з авторами, розповідають нам, як важко в провінції слідувати за новинками сучасної літератури, і яка радість — приїзд гостей такого рівня».

А ось і відгук про зустріч викладача кафедри української літератури й українознавства Козинського Леоніда Володимировича:

«Усе відбулося на одному подихові. Велика 407 аудиторія, переповнена студентами факультету української філології, викладачами кафедри української літератури та українознавства, міськими шанувальниками красномовства, зачаровано слухала розповіді коронованих письменників про їх перебування до свого визнання, здобуття слави. Слухачі реагували на відверті й емоційні промови радісним сміхом або тихим співпереживанням. Письменникам вдалося захопити почуття та емоції слухачів, які кожному задавали цікаві запитання. Їх відповіді були дотепними та щирими. Час пролетів непомітно і завершення сприймалося з сумом. Однак можливість придбати книги з автографами поживила ситуацію, і за коротку хвилю книги були розкуплені, а спілкування продовжилось».

Студенти та викладачі «освоюють» здобуті враження і... Чекають нових зустрічей!..

ПОЕТИЧНІ МИКОЛАЙЧИКИ

А напередодні дня Святого Миколая університетське літературне об'єднання імені Миколи Бажана провело святкове літературне дійство «Поетичні Миколайчики». Головним «сценаристом» була студентка факультету української філології Олена Богачик. Вона ж — разом зі студентами Інною Панчук та Андрієм Литвином — була й ведучою. Глядачами-слухачами (а заодно мимоволі — й активними учасниками) були студенти та викладачі Уманського державного університету імені Павла Тичини.

Свято вкотре підтвердило давню традицію літоб'єднання: довести, що поезія може бути зовсім не нудною, а навпаки, яскравою, образною, сценічною, динамічною, мудрою і красивою. Поетичне шоу скрашували і дотепні ведучих, і вірші вже знаних загалу

поетів-студентів Каті Прилипки, Дмитра Левадка, Олі Мартинюк, Сашка Сьомкіна, Ані Сокоотнюк, Тані Хорькової, Інни Панчук, Олени Богачик, Андрія Литвина, і — дебютні поетичні виступи першокурсників.

Як і належить в свято, присутніх потішило багато сюрпризів, прізв'яз, сувенірів, нагород-подарунків. А ще — теж традиційне «поетичне ворожіння» і — просто прекрасно оформлена аудиторія.

Дійство вийшло зворушливо-фесичне, воно, безперечно, залишилося в душах всіх присутніх теплим і ніжним спогадом. І хочеться вірити що цьому сприяли не лише «потрійне» поєднання імені «Микола» в цей день (напередодні Миколая, імені Миколи Бажана і Поетичні Миколайчики), а й справжні таланти наших студентів.

МАРИНА ПАВЛЕНКО ПРО ПАВЛА ТИЧИНУ, НАДІЮ СУРОВЦОВУ, ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА, ВАСИЛЯ СТУСА, ІРИНУ ЖИЛЕНКО

(Київ: Грані-Т, 2009. Серія «Життя видатних дітей»)

Ця книга — не лише спроба художньо осмислити драматичне для України ХХ століття через секрет унікальності таких величких літературних постатей, як Павло Тичина, Надія Суровцова, Василь Симоненко, Василь Стуса та Ірина Жиленко. В невеличких оповідках, можна сказати, історія-пригодах із дитинства цих людей — і основні біографічні дані, і цікаві деталі їхнього побуту. Кожна з історій писалася із залученням максимуму правдивої інформації про своїх героїв — за спогадами, листами, щоденниками, нотатками, художніми творами. Факти, імена, події, навіть пісні, деталі пейзажу і побуту, особливості говірки — детально вивірені.

Так, суттєвих штрихів до дитинства Павла Тичини додає Тичин земляк і особистий лікар, кандидат медичних наук і видатний краєзнавець Іван Дмитрович Сидоренко. Він навіть вираховував, з якого кутка села Пісок гавкали собаки, коли в Тичин сад зрадався злодій.

Уроженка Гельмязева (а саме туди приїздила на канікули маленька Надія Суровцова) і наша випускниця Оксана Василівна Поліщук, а також Уманський меморіальний музей-квартира стали «консультантами» стосовно дитинства нашої землячки Надії Суровцової. Тож уже якщо зупинитись у тексті гельмязівської кошачки «верейками», а Надійчина лялька Катюкою — повірте, так звались вони й насправді.

Дитинство Василя Стуса ретельно «вчитувала» й підкріплювала цікавими фактами Василева старша сестра, яка мешкає нині в Донецьку — Марія Семенівна Стус.

А за ніде раніше не опубліковані штрихи до життя малого Василя Симоненка авторка вдячна цілій когорті знайомих людей: і Григорієві Андрійовичу Симоненкові, і Олексію Яковичу Щербаневі, і Василеві Григоровичу Бутові, і Ніні Іванівні Симоненко, і Миколі Даниловичу Сомові, й Валентині Федорівні Кузьменко-Волошиній, й Іванові Семеновичу Дробному та багатьом іншим.

Що ж до дитинства видатної поетеси-шістдесятниці, лауреатки Шевченківської премії Ірини Жиленко, то тут маємо унікальну нагоду познайомитись із життєписом, вивіренім особисто пані Іриною! Тож і Іринині «секрети» в Ботанічному саду і лялька Бельба, пошита з бабусиною панчохи — чистісінька правда.

Книга не лише для дітей середнього та старшого шкільного віку. Вона може служити посібником для вчителів, учнів, студентів. Зрештою, вона легка для сприймання й цікава для будь-якого читача.

Н.А.Цимбал, канд. філол. наук, доцент, директор Інституту філології та суспільствознавства

Інна ЦЮПА

* * *
Ти скеля сильна, я — вітрила.
Нас поєднали мої крила.
Але не можем ми кохати,
Бо скелю й вітер — не з'єднати.

Ти неприступна горда скеля,
Я — караван, що йде в пустелі.
Я вільний вітер-манорічник
До світових просторів звик.

У тебе є свої закони:
Цінуєш ти свої кордони.
А я ж — за безмежжя, за свободу!
Тому — із різного ми роду...

ОЛЕНІ ВАСИЛІВНІ

Талант дається нам від Бога

І в нього є одна дорога:
Творити істинне життя,
Щоб зацвітало майбуття.
В житті ми хочем небагато:
Лиш дарувати людям свято,
Красу творити і любити,
На полотні квітки ростити...
Творіть для нас,
творіть щасливо
Із барв звичайних — квіти дива!

Віталій ОЛЕКСІЄНКО

ДРУГА АНТИВІТЧИЗНЯНА

"Садок вишневий коло хати..."
Тарас Шевченко

садок вишневий коло гетто.
війна над вишнями гуде,
а українець сліпо йде
«за родину! за сталіна!» померти
отак-от гупо, що ні в сих,
ні в тих,
ні риба, ані м'ясо — беззолів'ям,
мій дід ще молодим затих
«во ім'я»...
та соловейко сірий не затих.

Олександра ТЬОРПО

МАМІ

Мамусенько, рідненька, дорога!
Нас четверо, а ти у нас одна.
Ласкаві руки, в косах сивина,
Моя порадице, подруженько моя!

Спасибі, що у найстрашнішу ніч ту
Залишилась для нас ти жити!
Ми будем дякувати тобі довічно,
І будем все життя тебе любити!..

ТАТОВІ

Коли теперішнє заміниться роками,
А від минулого залишиться
лиш хрест,
На знак того, що ти колись
був з нами,

Я залишу малесенький портрет.
Рідненький, милий, любий татку!
Пробач за роки,
що пройшли-минули.

На жаль, ми їх не в силі наздогнати!..
Вони пообригались,
наче струни...

П'ятнадцять років
вів мене в життя ти,
Твоя підтримка і твої поради...
Як важко, бо як маєм — не цінуєм,
А як втрачаєм — гірко так жалкуєм!..

Коли теперішнє заміниться роками,
В минуле попавши всі мости,
Живити пам'ять буду тими днями,
Коли із нами разом ще був ти!..

Дарія ДЯЧЕНКО

Костянтин ТЮТЮННИК

МОЄМУ ЕРНЕСТУ ГОФМАНУ

Мене здивувати важко.
Але тобі — це вдалось!
Кажу я собі: о, Дашко,
Знайшла ти нарешті, ось!
Ти просто-таки

неймовірний,
Ти — схожий на всіх!
Інколи — трохи дивний.
Але ж — почуття зберіг!
Твої твори впливають

на мене,
Бо маєш великий хист:
Не амури й солодкі єлеї,
А чорти і демони — блиск!
Ось лежать твої
«Кім Мур...», як наслання,
Я — очей відірвати

не в змозі!
Ну, яке там домашнє завдання,
Коли Цахес стоїть на порозі?
Все пусте! Все минає,
Ось поняття лиш вічне,
Дашо!

Ніч, чорти на твоїх сторінках...
Ох, Ернесте,
яка там домашня?!

Катя ПРИЛИПКО

Одяга темну шаль
ясноокеє літо,
Розсипа хтось на квітах сльози.
А душа не стиха.

Вже зникає боліти,
Наче спокою в мене просить.
Пролістаю свій день,
мов браковану книжку,
Запитаю:

«Невже варто жити?»
І як вчора, ковтну повну чашу з лишком,
Чашу суму, по вінця налиту.
В темнім мареві ночі
заплуталось небо,
Та і я у собі заблукала.

В цій тупій метушні
я чекаю на тебе.
Знов чекаю,
як вчора чекала...

Застелю тобі, милий, ложе
Із безтямно-закоханих слів,
Зацілю думки, мій хороший,
Щоб журитись ти просто не вмів.

Попсую тобі на ніч настрій,
Потім міцно тебе обійму
І скажу: «Ти такий в мене класний!»
Дуже-дуже тебе я люблю!»

Аня СОКОТНЮК

Каліграфічно вимальовую слова.
Мабуть, даремно,
Бо на перетині наших дол
Бог поставив лише Три крапки...
І слова вже приречені
Ніколи не стати Віршем...

Два плюс два — відомо всім: чотири.
Ну, а скільки буде: я плюс ти?
Мучусь, рахую, б'юся щиро:
Не додати, суми — не знайти!..

В полоні ночі я і ти.
Гориш, а я боюсь зітліти,
Бо ж із тобою вчусь не йти,
А заново — летіти!

І в'яжуть душу на льоту
Страхи своїм хитросплетінням.
Як же нову цю висоту
Не зміряти падінням?

Мал. М.ПАВЛЕНКО

Мал. М.ПАВЛЕНКО

Педагогічні ВІСТІ

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Реєстраційний номер ЧС №610
Тираж 500 прим.
Замовлення №1

Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Головний редактор — кандидат філологічних наук, доцент **Н. А. ЦИМБАЛ**.
Макетування та верстка — **Є. М. ПИЛИПЕНКО**.
Технічний редактор — **І. С. ТКАЧУК**.
Наша адреса: **20300, м. Умань, вул. Садова, 28**

- За зміст і достовірність відповідальність несе автор публікації.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати матеріали.

Газета надрукована Уманським видавничо-поліграфічним підприємством управління у справах преси та інформації Черкаської облдержадміністрації.